

14 Οκτωβρίου 2019

Η τηλεόραση... κατασπαράζει

[Ορθοδοξία και Ορθοπραξία](#) / [Θεολογία και Ζωή](#)

Είναι δυνάστης η τηλεόραση διότι, από τη στιγμή που θα πατήσουμε τον διακόπτη, μας επιβάλλει τη συνέχεια που θα ακολουθήσει, η οποία είναι εκτός δίκης μας επιλογής και έλεγχου, και μας καθηλώνει για να παρακολουθήσουμε ανυποψίαστοι, απροετοίμαστοι και χωρίς καμιά δυνατότητα προληπτικής αντιδράσεως, ό,τι βίαιο, αντιαισθητικό, ανόητο ή χυδαίο ήθελε προκύψει. Και απαιτείται πραγματική δύναμη χαρακτήρος για να ξαναπατήσει κάποιος τον διακόπτη και να ξεφύγει από την παρόρμηση και την περιέργεια του να δει «τί θα συμβεί πιο κάτω ή πως τελειώνει η, έστω και βλακώδης, ταινία».

Δεν χωράει, επομένως, καμιά αμφιβολία ότι, τα πιό ευάλωτα θύματα αυτής της καταστάσεως είναι τα παιδιά, για τα οποία η τηλεόραση γίνεται «το σπίτι μέσα στο σπίτι τους» και οι απρόσκλητοι «συγγενείς και φίλοι» που βγαίνουν μέσα από αυτό, εγκαθίστανται καθημερινώς απέναντι τους, για πολύ περισσότερες ώρες από ό,τι η πραγματική τους οικογένεια. Έτσι, αυτό το «σπίτι» γίνεται, σπίτι τους

και μέσα από αυτό, με την ακαταμάχητη, επαναλαμβάνω, δύναμη και τον εντυπωσιασμό της εικόνας, το παιδί μαθαίνει πως να μιλά, πως να ντύνεται, πως να συμπεριφέρεται, πως να διασκεδάζει, πως είναι οι σχέσεις με το άλλο φύλο, πως να σκοτώνει.

Η καθηγήτρια Ψυχολογίας στο Πάντειο Πανεπιστήμιο κ. Φωτεινή Τσαλίκογλου επισημαίνει σε μια σχετική μελέτη που έκανε με τους φοιτητές της: «Πολύ προτού πάει στο σχολείο, ανεπαίσθητα και ασυνείδητα, μέσω των ισχυρών ταυτίσεων με τους ήρωες και τους αντι-ήρωες της μικρής οθόνης, το παιδί αρχίζει σιγά – σιγά να μαθαίνει, από την τηλεόραση, για τον κόσμο και για τον εαυτό του. Μαθαίνει με έναν εντελώς ιδιαίτερο τρόπο, που μόνο η τηλεόραση γνωρίζει».

Τί, λοιπόν, εισπράττει ως γνώση το σημερινό ελληνόπουλο από αυτό το... «εκπαιδευτικό σπίτι»; Με ποιες αξίες και με ποιους κανόνες ζωής εξοικειώνεται; Και ποιες άραγε παράμετροι πολιτισμού, από αυτές που ενδεχομένως η αγωγή των γονιών επιχειρεί να του μεταδώσει, θα αντέξουν στη συστηματική και πολύτροπη επίθεση εναντίον τους, που εκπέμπεται από το «γυαλί»;

Η πρώτη παράμετρος πολιτισμού που τραυματίζεται βάνανυσα στις μέρες μας από τη μικρή οθόνη είναι η αισθητική, σε όλες τις εκφάνσεις της. Βλέπουμε εικόνες βίας κακόγουστες, γελοίες, φρικιαστικές, χυδαίες, προσβλητικές για τα μάτια μας και τα συναισθήματά μας, οι οποίες, σιγά – σιγά, μας γίνονται οικείες και καταργούν κάθε ουσιαστικό κριτήριο αισθητικής. Ακούμε λέξεις και εκφράσεις οι οποίες όχι μόνο τραυματίζουν βάνανυσα την αισθητική της υπέροχης γλώσσας μας, αλλά καθιερώνουν, σιγά-σιγά, τη χρήση χυδαιολογιών, λαθών και «βαρβαρισμών» ως αποδεκτά σχήματα λόγου. Γινόμαστε αποδέκτες άθλιων, αντιαισθητικών και νοσηρών ακόμη συμπεριφορών και καταστάσεων, οι οποίες προβάλλονται σαν συνηθισμένη καθημερινότητα, από εκπομπές που έχουν δικαίως χαρακτηριστεί ως τηλεοπτικά «σκουπίδια» και ευτελίζουν κάθε έννοια ανθρώπινης αξιοπρέπειας.

Η δεύτερη παράμετρος κατάργησης ουσιαστικού πολιτισμού που, όχι μόνο δεν θίγεται, αλλά καθιερώνεται, εμμέσως πλην σαφώς, έχει να κάνει με τα πρότυπα, τις αξίες και τα ιδανικά που προβάλλονται και εκφράζουν μια άκρατη χρηματοθηρική και ευδαιμονιστική μανία, η οποία δεν έχει κανένα ηθικό ή ευγενικό έρεισμα και, επομένως, κανένα φραγμό ή όριο. Με πρόσχημα την ψυχαγωγία, μας σερβίρουν αθλιότητες, χωρίς κανένα ελπιδοφόρο μήνυμα, χωρίς ίχνος από εκείνη την, απλοϊκή έστω, εντιμότητα, τη λεβεντιά και το φιλότιμο που απέπνεαν οι παλιές ελληνικές ταινίες.

Βλέπουμε νέα παιδιά, παραζαλισμένα και ανερμάτιστα, να απεμπολούν το θεμελιώδες δικαίωμα του κάθε ανθρώπου, που στοιχειωδώς σέβεται τον εαυτό

του, στο να διαθέτει στη ζωή του έναν αυστηρώς ιδιωτικό και απαραβίαστο προσωπικό χώρο. Αποδέχονται, έτσι, με χαρά και με καμάρι, να αυτοεξευτελίζονται, άλλα και να συμμετέχουν σε έναν μηχανισμό ψυχρής αλληλοεξόντωσης, αφού ο κανόνας του παιχνιδιού επιβάλλει το δόγμα «ο τηλεοπτικός σου θάνατος, η δική μου τελική επικράτηση». Και όλα αυτά, όχι βεβαίως για ένα κλαδί ελιάς, ούτε για τη δόξα μιας πράξεως μεγαλείου ή ανθρωπιάς, άλλα για χρήματα, χρήματα και μόνο χρήματα.

Αυτά, όμως, τα παιδιά γίνονται, στη συνέχεια, πρότυπα και δίνουν στη νεολαία μας το στίγμα του σύγχρονου «πολιτισμού». Πρότυπα καθιερώνονται και από τις άθλιες τηλεοπτικές σειρές, στις οποίες τα καθιερωμένα πια και πλήρως αποδεκτά ερωτικά τρίγωνα, υπονομεύουν ύπουλα και συστηματικά την έννοια της οικογένειας και προπαγανδίζουν την κατάργηση κάθε είδους αυτοδέσμευσης, αυτοσεβασμού και αλληλοσεβασμού στις ανθρώπινες σχέσεις, εν ονόματι πάντα, μιας αναιδούς ελευθερίας και ηδονοθηρίας.

Ένας άλλος κίνδυνος που διαβρώνει ύπουλα, αλλά καίρια, τον πολιτισμό μας, είναι το ότι, σήμερα, τα Μέσα Μαζικής Ενημερώσεως και κυρίως η Τηλεόραση, τείνουν να γίνουν η πρώτη εξουσία. Ο Ουμπέρτο Έκο έχει υποστηρίξει ότι «Οι σύγχρονες δικτατορίες δεν επιβάλλονται με τα τεθωρακισμένα, αλλά με τις τηλεοράσεις». Η άποψη αυτή, όσο κι αν φαίνεται υπερβολική, περιγράφει μια πραγματικότητα, αφού οι σύγχρονες κοινωνίες, στην πατρίδα μας και αλλού, δεν έχουν θέσει αποτελεσματικά όρια στην εξουσία των Μ.Μ.Ε., γιατί, όπως γίνεται προφανές, υπάρχει μια «ιδιόμορφη» σχέση πολιτικών ηγεσιών και Μ.Μ.Ε.

Έτσι, σε ό,τι αφορά τον απλό άνθρωπο, η τηλεόραση, σε μερικές περιπτώσεις, προσδιορίζει, ως υπερεξουσία και με δικούς της κανόνες τις όποιες αξίες, την πληροφόρηση και την παραπληροφόρηση του. Άλλοτε δε, μπορεί να κατηγορεί, να ανακρίνει, να διαπομπεύει, να χρησιμοποιεί αναξιόπιστους μάρτυρες και περιέργους «σχολιαστές», χωρίς ίχνος σεβασμού στην αλήθεια. Τα «Τηλεδικεία» και οι διάφοροι «ιεροεξεταστές» της τηλεοράσεως αποτελούν θλιβερό και επικίνδυνο φαινόμενο, που, με τις συκοφαντίες και την ασύστολη αναίδεια τους, ντροπιάζουν τον πολιτισμό μας. Ο διακεκριμένος δημοσιογράφος κ. Γιάννης Μαρίνος έχει γράψει για το θέμα: «Ο εκτραχηλισμός των ΜΜΕ και ιδίως των ηλεκτρονικών, είναι σήμερα ένα παγκόσμιο φαινόμενο, με επιπτώσεις που δεν έχουν ακόμα συνειδητοποιηθεί επαρκώς. Ο περιορισμός των δυσμενών συνεπειών αυτής της ασυδοσίας, ιδιαίτερα σε βάρος της προσωπικότητας του κάθε ανθρώπου, χωρίς φαλκιδεύσεις της ελεύθερης και έντιμης ενημέρωσης και έκφρασης γνώμης, είναι ζητούμενο από τις ηγεσίες όλου του κόσμου, αφού προϋπόθεση λειτουργίας της δημοκρατίας είναι η νομιμότητα και ο σεβασμός από

όλους».

Πηγή: Μερόπης Ν. Σπυροπούλου, Ομοτ. Καθηγήτριας Ορθοδοντικής Παν/μίου Αθηνών, Οικογένεια ώρα μηδέν; Εκδ. Αρχονταρίκι, Αθήνα 2007, σελ. 107-112.